

پاندمی کرونا و کادر درمان

پیام هفتم

در طول همه‌گیری، کادر درمان به دلیل ماهیت شغلی بیش‌تر از بقیه افراد در جمعیت عمومی در خطر ابتلا به کرونا قرار دارند. در موج‌های همه‌گیری، ابتلای کادر درمان سبب افزایش فشار کاری پرسنل می‌شود. پوشش شیفت کادر درمان مبتلا، ساعت‌های کاری نیروهای پشتیبان را افزایش می‌دهد. شیفت‌های طولانی و فرسودگی شغلی، ایمنی کادر درمان را کاهش می‌دهد. این عوامل خطری برای سلامت روان کادر درمان است. تاکنون اثرات پاندمی کووید ۱۹ و عوامل تاثیرگذار بر سلامت روان کادر درمان کمتر بررسی شده است. ترس و نگرانی از ابتلا به کرونا و انتقال به اعضای خانواده در بین کارکنان نظام سلامت فراگیر است. ابتلای اعضای خانواده پس از ابتلای کارکنان درمان که بخاطر ماهیت شغلی با بیماران کرونایی در تماس هستند؛ باعث احساس اضطراب و افسردگی در پرسنل درمانی می‌گردد.

در مطالعه‌ای مقطعی در پاکستان عوامل تعیین‌کننده اضطراب در پزشکانی که در بخش‌های بیماران کرونایی و یا مراکز قرنطینه شاغل هستند، بررسی گردید. در این تحقیق پنج عامل؛ فشار کاری، فرسودگی شغلی یا احساس خستگی، استرس خانوادگی، احساس ایمن بودن و اضطراب بررسی گردید. داده‌ها بر اساس پرسشنامه توسط ۱۰۳ پزشک از اول آوریل تا ۶ می تکمیل گردید(۱).

در بررسی انجام شده بین جنسیت و اضطراب ارتباط معناداری بدست آمد. زنان بیشتر از مردان احساس اضطراب داشتند. فشار کاری زیاد با فرسودگی شغلی یا احساس خستگی و استرس خانوادگی به‌طور معناداری ارتباط داشت. احساس خستگی یا فرسودگی شغلی، نداشتن احساس ایمن بودن و استرس خانوادگی به‌طور معناداری در اضطراب تاثیرگذار بودند. در پاسخ‌های کیفی شرکت‌کنندگان، تامین وسایل حفاظت فردی، پرداخت‌های مالی، ایمنی کارکنان در محل خدمت، تخصیص منابع در مراکز درمانی، امنیت شغلی و حمایت‌های اجتماعی، تعالی نظام سلامت در مدیریت همه‌گیری و توسعه بخش سلامت مانند افزایش پزشکان و کارکنان درمانی به عنوان حوزه‌های مورد توجه توسط شرکت‌کنندگان تعیین گردید(۱).

تعداد نمونه و مدت زمان مطالعه از محدودیت‌های این تحقیق است. همچنین سایر کادر درمان مانند پرستاران و گروه‌های پاراکلینیک در این تحقیق اشاره‌ای نشده است. کارکنان درمان شاغل در بخش‌های غیر کرونایی نیز با خطر ابتلا به کرونا در مراکز درمانی مواجه هستند. بخصوص در هنگام پیک‌های کرونا، فرسودگی شغلی و شیفت‌های طولانی به‌منظور پشتیبانی کادر درمان ایمنی این گروه از کادر درمان را کاهش می‌دهد. در مطالعه به این موارد اشاره‌ای نشده است.

این مطالعه شواهدی دال بر وجود اضطراب در کادر درمان در همه‌گیری بخصوص در زمان موج‌ها ارائه می‌دهد. ترس ابتلا به کرونا به‌دلیل ماهیت شغلی و انتقال به دیگر اعضای خانواده از نگرانی اصلی کارکنان درمان است. شیفت‌های طولانی مدت و دوری از خانواده، علاوه بر فرسودگی شغلی سبب استرس می‌شود. افزایش اضطراب و خستگی تیم درمان در مراکز درمانی علاوه بر این‌که منجر به کاهش کیفیت خدمات ارائه شده می‌گردد؛ احتمال افزایش خطاهای درمانی نیز وجود دارد. افسردگی و اضطراب پرسنل درمانی در پاندمی کرونا تهدیدی برای ایمنی بیمار در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی است.

سازمان بهداشت جهانی در سال اول پاندمی ایمنی بیمار را در گروه ایمنی کارکنان ذکر کرده و در سال بعد بر لزوم حمایت و تقدیر از پرستاران و ماماها در پاندمی کرونا تاکید شده بود. با ادامه پاندمی پس از گذشت دو سال در کشور و پشت سر گذاشتن پنج خیز همه‌گیری، توجه به تیم درمان ضروری است. با نادیده گرفتن دغدغه‌ها و نگرانی کارکنان درمانی بدون شک ایمنی بیمار و کنترل موفق پاندمی تحقق نخواهد یافت.

1. Mahmood QK, Jafree SR, Jalil A, Nadir SMH, Fischer F. Anxiety amongst physicians during COVID-19: cross-sectional study in Pakistan. BMC public health. 2021;21(1):1-10.